

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne pet-ovrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski

otvoril se je danes dopoldne po slovesni sv. maši ob 3/12. uro. — Deželni glavar grof Thurn-Val-sassina pričel je zborovanje s sledečim ogovorom: „Slavni zbor! Vsled Najvišjega odločila Nj. Veličastva presvetlega cesarja z dne 28. novembra imam čast otvoriti deželni zbor vojvodine Kranjske. Kar se tiče važnih zadev, katere so se v teku leta v deželi zgodile, imam poročati, da se je sadjarska in vinarska šola s Slapa preselila na posestvo, po deželi kupljeno, v Grm na Dolenjskem in da se je ista meseca novembra otvorila. Poljedelsko ministerstvo dovolilo je iz državnega zaklada ustanovno svoto 20.000 gld. (Dobro!) Trinajst let je šola bila na Slapu, usojam se gospodu grofu Lanthieri-ju, ki je iz zgolj domoljubnega nagiba deželi brezplačno prepustil v porabo to posestvo, izrekati zahvalo deželnega zastopa. (Dobro, dobro!) Želeti je, da bi dotični deželni zavod sinovi naše domovine prav dobro obiskovali in da bi ta zavod za našo deželo bil koristen. Poročati imam, da je novo zidana cesta skozi Kopačnico, katera veže deželo Kranjsko, oziroma Poljansko dolino s Primorjem, letos bila dokončana. Ta cesta je posebno važna v stratežnem oziru, bode pa tudi javni promet pospeševala in podvojila. Kar se tiče dolenjske lokalne železnice, je trgovinsko ministerstvo revizijo namerovanega črteža ukazalo in se je v ta namen sklicana komisija sešla meseca novembra. Neprijazno sem primoran, Vam naznanjati, da je kolera tu in tam posebno v Loškem potoku, brezdvomno zanesena iz sosedne dežele, razsajala, a previdnemu postopanju merodajnih oblastev in razumnemu vedenju prebivalstva se je zahvaliti, da se je kužna bolezen kmalu udušila. Treba pa bode v obče velike opreznosti v tej zadevi. Nadalje naznanjam slavnemu deželnemu zboru, da se je v jeseni komisija za pogozdovanje Krasa ustanovila in da se bode nje delovanje prihodnje spomlad pričelo. Deželni zbor je poskusil zadnje poletje kaznjence uporabljati izven poslopja, za dela na polji in na cestah. V ta namen odposlala sta se dva oddelka prisiljenecv v Studenec, na Turn pri Krškem in v Orehek. Ta poskušnja se je dobro obnesla in se bode tudi v

druzi deželah uvela. Sedaj pa Vas, čestite poslane, povabim, da se parlamentarnemu delovanju z vso domoljubnostjo naklonite. Ker zasedanje ne bode posebno dolgotrajno in bode seje o Božiči prenehale, prosim, da se delo prične z marljivostjo, da bode mogoče predloženo tvarino izdelati. Pred vsem pa izražajmo naše vsekdar lojalno dinastično mišljenje, pa zakličimo: Bog poživi! Bog ohrani našega preljubega deželnega kneza in gospoda, cesarja Fran Josipa! Slava! (Slava, živio in hochklici).

Deželni predsednik potem pozdravlja v imenu c. kr. vlade nemške in slovenske poslane, ter naznanja, da je vlada predložila: Zakon o razdelbi skupnih zemljišč in o uredbi dotičnih skupnih pravic do njih uživanja in oskrbovanja; zakon o sestavi deželne komisije za stvari, ki se tičejo očiščevanja gozdnega sveta od tujih osredkov in za okroževanja gozdnih mej, in zakon, s katerim se prenamejajo nekatera zakonita določila o izvrševanju lovске pravice, katere zakonske predloge naj vzame deželni zbor v pretres.

Deželni glavar grof Thurn se potem spominja zaslug umrlega poslanca Obreze in zbornica v znamenje sožaljenja ustane.

Novi deželni poslanec Hinko Kavčič stori obljubo. — Rediteljema se izvolita: Kersnik in baron Lichtenberg, overovateljema zapisnikov: Robič in Dežman. V finančni odsek: dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, Detela, Klun, dr. Mosché (načelnik), Murnik, dr. Poklukar, Šuklje, dr. Vošnjak, Dežman (namestnik), Luckman, baron Schwegel. — V gospodarski odsek: Detela, Kavčič, Pakiž, dr. Papež, dr. Poklukar (načelnik), baron Taufferer (namestnik), Faber, baron Lichtenberg. — V odsek za poročilo deželnega odbora: Dev, Hren, Robič, Stegnar, dr. Sterbenc (načelnik), dr. Mauer (namestnik) in grof Auersperg. (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. decembra.

Češki deželni zbor v letošnjem zasedanju ne bode rešil niti Clamovega jezikovega predloga, niti „lex Kvičala“, ker se je na merodajnem mestu iz-

rekla želja, da naj se deželni zbor izogiblje jezikovnih debat.

Vnanje države.

Vodja **bolgarske** opozicije Dragan Cankov poklican je v Peterburg in je že odpotoval. Cankov bode ruskej vladi poročal o položaji v Bolgariji. Slednja se bode potem odločila, kaj naj stori z Bolgarijo.

Dopisnik „Egyetertes“-a imel je priliko na potu iz Niša v Beligrad razgovarjati se z **bolgarsko deputacijo**. Kar so mu člani deputacije povedali o namenu njih potovanja, se popolnem strinja z družimi izvestji, zagadelj ne bomo ponavljali. Le to naj povemo, da se je jeden član deputacije še izrazil, ko bi kneza mingrelskega usilili Bolgarom za vladarja, bi ne hotel noben bolgarski patrijot prevzeti odgovornosti za red. Ko bi pa Turčija imenovala kneza mingrelskega vzhodnorumelijskim guvernerjem, bi se take stvari godile, kakeršnih Evropa še ni videla in kakeršnih ne pomni svetovna povestnica. Dvanajstletni dečki in sedemdesetletni starčki, dekleta in žene, vsi bi z enakim naudešenjem prišli za orožje, da preženó usiljenca in njegovo vojsko. Bog nas tega varuj, kajti kri bi tekla v potokih. Bolgari se nadejajo, da bi tega ne dopustile velevlasti, ki so pokazale toliko dobre volje proti Bolgarom. — Poslednje dni so razni časniki trdili, da Bolgari hočejo voliti kralja Milana svojim knezom in da ima deputacija namen v Belem gradu poizvedeti, bi li kralj Milan prevzel tudi bolgarski prestol. Te vesti so pa popolnem izmišljene. Raztrosila jih je mej svet nekda bolgarska opozicija, ki je hotela s tem omajati stališče vladi. Bolgarski narod bi ne bil zadovoljen z Milanom, ki je z vojno hotel preprečiti njegovo zjedinenje. Ko bi regentstvo nameravalo res kralja Milana predlagati za bolgarskega vladarja, bi ga narod hitro odstranil. — V Budimpešti so vseučiliščniki na kolodvoru pričakovali bolgarsko deputacijo. Kričali so „eljen“ Bolgariji in knezu Aleksandru. V imenu vseučiliščne mladosti pozdravil je deputacijo jurist Zoltan Takacz. Odgovoril mu je v imenu deputacije Grekov, ki je izražal veselje, da viteški ogerski narod simpatizuje z Bolgari. Njegov govor bil ni družega, nego proslavljanje Slovanom sovražnih Madjarov. Daleč so že prišli Bolgari, da se bratijo z Arpadovci. Oficialnih osob ni bilo na kolodvoru. Tisza deputacije ni vsprejel.

Turčija priporoča v okrožnici velevlastim kandidaturu kneza mingrelskega za bolgarski prestol. Z Rusijo se je že sporazumela o rešenji bolgarskega vprašanja, ako velevlasti to kandidaturu le vsprejmó.

LISTEK.

Carigrad.

(Po D' Amicisu.)

Mešetarji.

(Dalje.)

Veliki pazar nima od zunaj nič, kar bi vabilo oči, ali po čemer bi se slutila notrinja. To je ogromna stavba kamenita, bizantinskega zloga, nepravilnega lika, obkrožena z visokim sivim zidom, nad katerim visi sto in sto kuplic, pokritih s svincom in preluknjanih z okenci, skozi katera pada svetloba v notrinjo. Pri glavnem uhodu so oblokana vrata brez posebnega zidavskega znamenja; od ulic v okolici se ne sliši nikakšen šum; štiri stopinje od stavbe bi še verjeli, da za onim zidom ni družega, ko molk in tihota. Ali kadar stopiš notri, obstaneš osupnjen. Nisi v notranjosti zgradbe, ampak v labirintu ulic, pokritih s svodi, stoječimi na izsekanih slopih in rezanih stebrovih; hodiš po pravem mestu z džamijami, vodometi, razkrižji, tržišči, razsvetljenem z mračno svetlobo, kakor v gostem gojzdu, v kateri ne prodre ne en žarek solnca in polnem ljudi. Vsaka ulica je pazar, in skoro vse se stekajo

v glavno ulico, pokrito s svodom na obloke belega in črnega kamena, ter okrašeno z arabeskami, kakor ladija v džamiji. Po teh na polu mračnih ulicah, sredi valovitega sveta, vozijo kočije, hodijo kamele, jahajo konjiki, ki napravljajo glušec ropot. Povsod te kličejo z besedo ali migom. Grški trgovec te kliče glasno in kakor z zapovednim migom. Armenec, takisto prebrisan, pa navidezno pohlevnejši, vabi uljudno. Jud ti šepče svoje ponudbe na uho. Turek, sedeč podvitih nog na blazini na pragu štacune, te kliče le z očmi, ter se predaja usodi. Deset glasov upije na jedenkrat, upije nad teboj: „Monsieur! Capitan! Caballero! Signore! Eccellenza! Kyrie! Mylord!“ Pri vsakem stebri vidiš loke, svode, stebre, hodnike, kratke ulice, velike in male semnje, povsod štacune, blago obešeno po stenah in svodih, trgovce v opravih, bremenarje z bremenmi, kupe zagrinjalnih žensk, neprestano shajanje in razhajanje bučnih skupin, toliko zmes ljudij in robe, da se ti v glavi vrti.

Ta zmešnjava je le navidezna. Brezkončno to trgovišče je urejeno kakor vojašnica, ter ti je treba le nekoliko ur, da najdeš vse, kar iščeš, brez spremeljevalca. Vsaka vrsta trgovine ima svoj posebni predalek, svojo uličico, svoj hodnik, svoj tržič. Je sto

in sto pazarčkov, ki prehajajo drugi v drugega, kakor sobane velikanskega stanovanjšča. Vsaki pazar je ob jednom muzej, izprehajališče, tržišče, gledališče, kjer moreš videti vse, a kupiti nič, piti kavo, uživati hlad, brbljati v desetih jezikih.

Roba.

V takem pazaru moreš prebiti polu dne, pa ne boš čutil, da ti je dolg čas, na primer v pazaru robe in obleke. Tu je silna lepota in bogastvo, kjer moreš izmučiti oči in glavo in izprazniti mošnjo. Pa moraš biti res oprezen, kajti najmanjša želja bi te prisilila po telegrafu od doma iskati denarne pomoči. Izprehajaš se sredi kupov in stolpov bagdadske kodravine, karamanskih podstorov, bruske svile, hindostanskega platna, bengalskega muzlana, madraskih šalov, indovskega in perzovskega kašmirja, pisanih kahirskih tkanin, zlatovezene blazine, svilenih zagrinjal, srebrno izvezenih, tkanic z modrimi in rudečimi progami, tako lahkih in zračnih, da se ti vidijo, kakor megla, robe vsakega oblika in vsakterega risa, kjer se rudeča, modra, zelena, rumena barva, z jedno besedo, kjer se najnasprotnejše barve približujejo in križajo s toliko smelostjo in skladnostjo, da gledaš z odprtimi ustmi; namiz-

Floquet je prevzel sestavo nove francoske vlade. Člani novega ministerstva bodo sledeči: Floquet, predsedstvo in notranje zadeve; admiral Jaurès, vnanje zadeve; Rouvier, finance; Spuller, nauk; Millaud, pravosodje; Etienne, javna dela; Boulanger, vojno; Aube, pomorstvo; Granet, pošto; Lacroix, trgovino; Boysset, poljedelstvo.

V komisijo nemškega državnega zbora, katera bode pretresovala vojaško predlogo, odposlala je svobodnomiselna stranka vse svoje predsedstvo: Bambergerja, Hänela, Küsterja, Rickerta in Stauffenberg. Pa tudi druge stranke so zaradi važnosti te zadeve v komisijo odposlale najodličnejše svoje pristaše. Danes ima komisija prvo sejo. Berolinski listi pišejo, da sta feldmaršal Moltke in vojni minister Bronsart zategadelj tako silila, da se poviša vojska, ker se je Rusija približala Franciji. Rusi so nevoljni na Nemčijo, ker jih neče podpirati a bolgarskem vprašanju. — Angleški listi, pišeč o Moltkejevem govoru, trdijo, da bode kmalu vojno mej Nemci in Francozi. „Standard“ pa pravi, da so v Peterburgu preverjeni, da je vojna z Avstrijo na življenje in smrt neizogibna. Po smrti cesarja Viljema začel se bode ta strašni boj. Car hoče prezirati Bolgarijo, dokler se ne odstrani sedanje regentstvo.

Kongres severnoameriških zjedinjenih držav otvoril se je v ponedeljek s predsedniškim govorom, kateri omenja, da to leto ni bilo nobenega vprašanja z inozemstvom, ki bi se ne bilo moglo prijateljsko rešiti. Blagoslovljenje kipa svobode je povečalo simpatije mej Zjedinjenimi državami in Francijo. Upati je, da se bode spor s Kanado zaradi ribištva ugodno poravnal. Konzul Greenbaum se je odpoklical s Samoe, ker tamošnja vlada ni uvažala njegovih korakov za upeljavo proktorata Zjedinjenih držav nad Samoo. Ker so si zgodile premembe v zastopstvu na Samoi interesovanih treh vlastij, je zagotovljeno sporazumljenje mej temi vlastmi, mir, blagostanje, avtonomna uprava in neutralnost Samoe. Predsedniški govor se izreka za varstvo literarne lastnine. Vlada ni pristopila Bernske pogodbi, ker o tej stvari ima odločevati kongres. Predsednik priporoča, da se odpravi carina na uvoz tujih umetniških del. Državni dohodki presegajo državne stroške. Ves državni dolg bode v enem letu poplačan. Treba bode reformovati davke, da se zmanjšajo državni dohodki, pri čemer se bode treba posebno ozirati na domačo industrijo. Kovanje srebrnega denarja naj se ustavi, ker ga ni moč spraviti v promet.

Dopisi.

Iz Litije 9. decembra. [Izv. dop.] Včeraj zvečer se je naša podružnica družbe sv. Cirila in Metoda končno ustanovila. Če ravno je bilo silno slabo vreme, ki je mnogo pristopivših udov zadržalo udeležiti se podružničnega zbora, sešlo se je vendar precej obilno število družbenikov — okolu 40 — v g. Oblaka gostilni.

Zbor otvori g. Jarnej Zupančič, duhovnik v Litiji, s primernim govorom in pojasnilom družbenega namena, kateremu je zbor glasno pritrjeval. Na to se je vršila volitev načelnštva, ter so per acclamationem soglasno izvoljeni imenovani g. Jarnej Zupančič za prvosednika, g. Ivan Koprivnikar, župnik na Savi, za njegovega namestnika, g. Franc Knaflič, posestnik in usnjarij iz Šmartna, za blagajnika, g. Josip Mešek župan Litijski, za njegovega namestnika, g. Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji, za tajnika in g. Martin Molek, po močni duhovnik v Šmartnu, za njegovega namestnika. G. novoizvoljeni blagajnik se je na to precej poprijel svoje nove službe in nabral mej navzočnimi 60 gld. 60 kr, udnine.

nih prtov vsake velikosti rudečega in belega dna, s cvetjem vezanih in arabesciranih, z vrstami iz korana, cesarskimi znamenji, katere bi motril celi dan, kakor stene v Alhambri. Tukaj se moreš čuditi vsakemu delu turške gospenske nošnje, počenši od zelenih, pomarančastih, hijacintnih plajšev, s katerimi se vse pokriva, pa do svilnatih srajc, zlatozvezenih robcev, atlasnih pasov v sobah ženišč, do katerih ne more priti drugi pogled razen gospodarja ali kopljenca. Tukaj so kaftani iz rudečega baršuna, obrobljeni s hermelinom in posejani s zvezdami, svitice in rudečkaste svile, suknjice iz belega damaska, poškopljene z zlatim cvetjem, zagrinjala za zaročnice, bliščeti se od srebrne drobnine, haljice z zelenim plišem, obšite z labudovim perjem. Vidimo grške, armenske, čerkeske oprave prerazličnega kroja, preobložene s krasotičjem, svetle in trde kakor oklep, in sredi vseh teh zakladov leži prozaična, temna roba Angleške in Francoske, ki je kakor račun ali duhomorno umovanje mej stranicami uzvišene pesmi. Noben zaljubljenec ne more preiti tega trgovišča, da ne bi se čutil nesrečnega, da ni milijonar, in da bi vsaj za trenutek ne čutil izkušnje do plenjenja.

(Daje prih.)

Tako je bil prvi zbor v občno zadovoljnost dovršen.

Od Adrije 2. decembra. [Izviren dopis.] (Konec.) Pretečnega meseca so bile pa občinske volitve tudi v Kanfanar-u, v trgu, kjer se železnica deli v dve progi, kojih jedna drži dalje proti Pulji, druga pa v Rovinj. Tudi tukaj so se začeli Hrvati gibati in so spravili pet svojih mož v občinski odbor, tako, da se Lahoni ne bodo mogli lepo mej seboj pomeniti, da bodo saj koga imeli, kateri jim bode malo na prste gledal. Dobili bi bili Hrvati tukaj prav lahko večino, ko bi imeli kakega vodnika, katerega jim ravno tukaj, kakor povsod po Istri najbolj primanjkuje; in ko bi ne bila prišla vsa Rovinjska sodrga kmetov lovit, mamit, se jim grozit, in kjer to ni pomagalo, tam so dajali jesti in piti, da je teklo kar od nize, in srečen tisti, kateri je hotel priti; bil je sit zastonj, in še s seboj so mu dali, če ne družega par „ščavov“ za njegovim hrbtom za pot. In tako so jedenkrat še po največjem trudu in naporu zmagali Lahoni. Da so imeli Kanfanarci samo jednega voditelja, izgubljen bi bil Kanfanar za vselej za Lahone. V volilni komisiji bil je samo jeden Hrvat, kateri je vedno protestiral proti nepostavnostim, ali drugi so ga preglašovali, ker so imeli večino in c. kr. komisar je odgovoril na vsak protest hrvatskega uda komisije, da lahko rekurira, kar so Hrvati tudi precej storili, ter uložili rekurs na namestništvo, ali pri tacih razmerah v Istri, skoro gotovo ostalo bode, kakor je.

Najzadnje in najbolj znamenite ter za vsacega Slovana vesele so bile pa volitve Pazinske občine, — pred kratkim časom končane. Ker so Pazinsko-Poreški lahoni uvideli, da jim gre za obstanek, zato so uložili prošnjo Poreškemu deželnemu odboru, da naj dovoli Pazinski občini posebno administracijo. V okrožji Pazinskem je namreč več občin sklopljenih v jedno veliko in vse skupaj so imele svojega župana v Pazinu. Hoteli so pa lahoni rešiti, kar bi se še dalo, kakor ljudje za časa požara. Za to jim je gotovo deželni odbor tudi z veseljem uslišal njih prošnjo in jim dovolil lastno administracijo ali upravo. — Sedaj so bili pa na konji — ali delali so račun brez krčmarja. — Pazinci sami so pustili na cedilu „gospode šiore“, tako, da je Pazinsko politično društvo, katero je nekaj časa vodilo vso lahonsko irredentarsko politiko v Istri, strašni fiasco napravilo z vsemi svojimi strastnimi agitatorji in renegatskimi agenti.

Spravili so v Pazinu lahoni vse svoje privržence, noč in dan letali okolu, lovili hrvatske kmete doma in v Pazinu, ali vse zastonj, — ni jih bilo volilcev in jih ni bilo; ker za svoj kruhek se vsak boji; tako so tudi Pazinski volilci ostali raje doma, kakor pa šli glasovat za znane neodrešence Camuse, Constantine, Mrache. Izmej 174 mestnih volilcev tretjega razreda jih je 12 glasovalo s Hrvati, 98 jih ni šlo volit, drugi so pa glasovali za lahonsko stranko. Koliko njih jim je pokazalo fige, se razvidi že iz tega — in vse radi strahu, da bi jih potem Hrvati zapustili, da bi ne hoteli več k njim hoditi kupovat ali prodajat ali k njim v krčme; Hrvati bi pa v resnici tudi najbolje storili, da bi se tega tudi držali, potem bi bila kmalu zmagu odsekana glava. — Tako so že vsled zmage v tretjem razredu, volilci družega dobili še večje zaupanje, veseli šli volit in tukaj zmagali in imeli večino v administraciji. V prvem razredu se pa volitve niti udeležili niso, ker so videli, da je vse zastonj, da je bode tako uradniki preglašovali, kateri so posebno sodnijski in davkarski skoro vsi glasovali in sicer — za lahonsko — neodrešencev stranko; uradniki okrajnega glavarstva niso glasovali in so se tako pokazali neutralne; ako bi bilo tako povsod v Istri, bi lahoni kmalu brez pomoči uradniške popolnem propali. Tako imajo Hrvati v administraciji osem glasov, to je dve tretini.

Tacega pa še ne, kar solnce sije nad ubogo Istro. Da se bodo lahoni — neodrešenci tako opekli, niso nikoli pričakovali; ko bi jim bilo kaj tacega samo na misel prišlo, ali se jim samo sanjalo, niti jednega podpisa ne bi bili nabrali za lastno administracijo, niti jedne črke ne naredili, niti jednega koraka se prestopili; sedaj pa jim tako gre, voz povsod in vedno le pod pot uhaja. — Nekaj časa jim je kar sapo zaprlo. — Istrskih renegatov in lahonskih neodrešencev list, plačan z novci hrvatskih kmetov iz deželnega zaklada, „Istra“ ali kakor jo povsod imenujejo „baba“ je v prvi številki po volitvah kar molčala ob izidu, niti besedice ni

črhnila, kakor bi se nič ne bilo zgodilo, kakor tudi pri zadnjih volitvah na otoku Krku ne, — in tako stori vsakokrat, kadar je kaj slabega za lahone.

Šele drugi teden v prihodnji številki je prinesla žalostno poročilo, da je izgubljeno glavno mesto političnega društva; potem pa je številka za številko bruhala žveplo in ogenj na okrajnega glavarja, komisarja in jednega davkarskega pristava, kakor da bi bili ti krivi velikega zla, da so zmagali Hrvati, dolžila jih je agitacije za hrvatsko stranko, mej tem ko dva nič družega greha nista imela, kakor da sta bila pravična jednim kakor drugim, neutralna tedaj, tretji pa ima podedovani greh, da je rojen Slovenec.

Taki so tedaj lahonski Istrani. — Če uradniki z njimi ne trobijo v isti rog, pa so jim agitatorji njim sovražne hrvatske stranke? Pa tudi volilcem ni dolžna ostala nič; rekla jim je vse, kar se le reči more; o besedi „sme“ se niti ne govori ne, ker v Poreči se „sme“ vse, je dovoljeno vse, če je tudi list čez štiri ali pet dnij konfisciran in še le potem sam iz Tržaškega vladnega lista to zve čez jeden teden pozneje, saj do tistega časa ga lahko že vsak prebere, če ga tudi potem hodi policaj lovit in iskat po kavarnah, se mu pač vsak smeje v obraz. — Ker je pa „baba“ videla, da vse to nič ne pomaga, da se nihče ne zmeni za njeno kvakanje, kakor za žabje ne, začela je gosti na druge strune; na pomaganje je začela klicati vse svetnike, da bi ji prišli na pomoč proti tem prokletim kmetom, kateri se drznejo dati glasove za Hrvate. Začela je ščuvati državne oblasti na kmete, rekoč, da so nevedneži, suroveži, socijalisti, anarhisti itd., kar ji je ravno na misel prišlo. Naposled ji je bila celo provokacija cesarska zastava, katera je vihrala nad Pazinsko železniško postajo na Lindarskem hribu, da so jo vsi Pazinci lahko videli.

Ker baba sama ni mogla nič opraviti, najela si je na pomoč nek Tržašk „neodrešen list“, da je tudi ta zabavljaj oblastim in volilcem prokletim ščavom, pa ostalo je vse pri starem, vse nič ni pomagalo.

Hrvati se neso zmenili za vse to nič, temveč so se pripravljali za občinske volitve, katere bi se bile imele vršiti kmalu za prejšnjimi, meseca junija ali julija; odlašali pa so je dan na dan, ker jim je bilo težko dati oblast iz rok, za katero se ne ve, jo bodo li zopet dobili ali ne.

Kmalu potem jim je prišla tudi kolera na pomoč, tedaj prav iz nebes poslana, ker jim ljudje niso hoteli pomagati. Akoravno je strašila samo od daleč in v celi Pazinski občini ni bilo niti jednega slučaja, vendar zmatrali so vedno brezbožni lahoni to za poslanca božjega, koji jim donese pomoči in volitve so bile zopet odložene. — Ali Hrvati so imeli pa tudi svoje trme in mesto da bi bili spoznali kolero za prst božji, da sedaj ne smejo hoditi na volišče, so pa še tako predrzni, da se gredo nekaj, do sedaj v Istri še neslišanega, izmisli, namreč ti ščavi gredo napraviti protest proti odlašanju občinskih volitev in ga odpošljejo, kamor ima iti. Kaj tacega pa tudi še ne. Lahoni res ne vedo, kaj bi storili s temi ščavi, kateri je hočejo po sili v koš spraviti. Zaupajoč tedaj na svojo dobro srečo, katera jim je bila z malimi izjemami še skoro vedno mila, gredo in razpišejo volitve za občinski zbor in sicer, da bi toliko lažje volilci volili, da bi se ne potili preveč v volilni dvorani, ako bi jih prišlo dosti skupaj, lahoni dobri kakor so in kakor imajo kmeta radi, kedar kaj zanje stori, dajo časa volilcem 19 dnij, od 19. oktobra do 8. novembra. Gospoda šiori so pri tem gotovo imeli kak dober namen — za Hrvate — ne zase, pak se jim ni posrečilo. — Tako se jim je primerilo, da se še voliti niso upali; vrgli so tedaj puško v grm. Kako daleč so tedaj prišli. Prvikrat, ko so Hrvati volili, pa Lahonov kar zmanjka, kaj še le bode čez kaj časa, ko se bodo Hrvati navadili hoditi večkrat na volišče. To bode polom lahonske stranke. — Sramota velika za nje! Ker vidijo, da vlada neče nič kaj prijeti za nje, da se ne bojuje za nje, upale so jim peruti, niti toliko poguma nima, da bi si upali še sami kaj storiti. Zato pravi tudi „baba“, ker se hoče, da reči tako gredo, naj tudi tako bodo, kakor lisica, ko ji je bilo grozdje prekislo. — No, naj bodo le mirni in brez skrbi „gospoda šiori“, kakor so bili lahko oni brez Hrvatov, tako bodo sedaj Hrvati brez Lahov lahko in še mnogo lažje in boljše poslovali.

Mora, katera je tlačila dosedaj Pazin in ves okraj, je odgnana in zanjo bodo šle druge občine

dosedaj lahonske ravno tako, čeravno lahoni nobe-
nega sredstva, tudi najbolj podlega ne zančujejo,
da bi le mogli Hrvate na kak način spraviti ob ve-
ljavo in moč.

Z Vidma ob Savi 7. decembra. [Izv. dop.]
Poročati imam vam danes ob izidu včeraj brez na-
vzočnosti kakega vladnega zastopnika vršeče so vo-
litve tukajšnjega občinskega zastopa. Večina izvolje-
nih odbornikov je narodno-konservativna, in to je
prvi korak narodnega probujenja na Vidmu. — Za-
stopan bode odslej duhovski, učiteljski, obrtniški in
kmetijski stan. Ker je pa na moj zadnji dopis z
Vidma 20. m. m. št. 269 „Slovenskega Naroda“
zagovornik našega g. župana se našel, kateri je v
Mariborčanki dne 1. t. m. št. 144, ne da bi sku-
šal moje trditve ovreči in mi le pičico neresnice do-
kazati, mene, naš jezik, in Vaš list obdaril s psov-
kami, ki se navadno v Mariborčanki in jednacij listih,
kakor so „Celjska vahterica in Graška tetka“, ne
zabivši pri tej priložnosti našega g. župana kot ve-
lezaslužnega, velenjenega, velečislana, popolnem
izobraženega in uljudnega moža, kateri mora po
neizogibljivi novi izvolitvi Narodovega dopisnika s
krepko roko po prstih nakrcati, prisiljen sem zopet
na par vrst.

Da v nobeno polemiko s takim neolikancem,
kakor je Mariborčanke dopisnik, ne zaidem, svet pa
vender o našem županu, čudnem možaku, kaj izve,
preidem v kratek popis včerajšnje volitve, katera
se je morala, ker je naš za blagor občinarjev skrbni
gosp. župan stanovanje v občinski hiši, za občinsko
pisarno namenjeno, svojemu zetu v najem dal, v
krčmi vršiti.

Prizori mej volitvijo so bili mikavni. Tako je
g. župan od poročevalca, ker se je pri klici imena
njegove žene volilke oglašil in rekel, da bode v nje-
nem imenu volil, pooblastila zahteval, ne vedoč, da
po §. 4., št. 1, volilnega zakona zakonska žena
svojo volilno pravico po svojem moži izvršuje.

Na pogajanje g. župana pred volitvijo prvega
razreda bi imeli volilci njegove dosedanje kimovce
voliti, toda g. R. ud volilne komisije, ga zavrne-z
opombo, da je volitev prosta in da volilec zna in
sme vsacega voliti, kateri ima pasivno volilno
pravico.

Pri imenovanju volilke „Elsler Hermine in
Wien“ omeni g. župan, da bode kot pooblaščenec
v njenem imenu volil. Na vprašanje poročevalca po
pooblastilu, zarenči g. župan nad njim, da ni mislil
da se mu kot 21 letnemu županu ne bode zaupalo.
V zadregi se izgovarja, da ima splošni vollmacht,
mislječ, da mi ne vemo, da mora biti pooblastilo
specijalno, in da je je doma pozabil.

Mož je tudi, da ne bi propal, v prvem raz-
redu dvakrat zase glasoval.

Ali ne zasluži tak mož popolnega priznanja.
Zivelci potrpežljivi volilci.

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 7. decembra.

Predseduje g. župan Grasselli, ki imenuje
overovateljema zapisnika odbornika Hribarja in
Ravnikarja. Potem naznanja, da se je presvetla
cesarica za čestitke o priliki nje imendne zahvalila,
katero naznanilo zbor ustavši s sedežev z živio-in
slava-klici pozdravlja. Župan nadalje naznanja, da
je statistična komisija mesta Prage doposlala iz-
vestje za l. l. 1883. in 1884., katero je mestnim
odbornikom na razpolaganje.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča v
imenu policijskega odseka o ukazu vis. c. kr. de-
želnega predsedstva kranjskega dtto 20. novembra
št. 3928 glede zdravstvenih naprav v Ljubljani.
Ta ukaz je toli znamenit, da zasluži, da ga naši
bralci popolnem spoznajo. Ukaz je seveda spisan v
nemškem jeziku in slóve: Glede na to, da se je
kolera že počenši s 25. oktobrom, čeravno omejena
le na osamljeno hišo, prikazala v naše mesto in da
se je 10. novembra t. l. dogodil po bakteriološki
preiskavi dognan slučaj azijske kolere mej delav-
skim prebivalstvom v okolici Ljubljanske, o katerem
se še ni dognalo, da ni nastalo okuženje v mestu
samem, je sedaj nujno treba, da se prav resno iz-
vrše vse one naredbe, katere bodo na jedno stran
za trajno zdravstveno izboljšanje Ljubljanskega mesta,
katero se najneugodniše odlikuje po visoki številki
umrlih mej vsemi glavnimi mesti, na drugo stran
pa ovirale razširjenje kolere, eventualno jo hitro
udušile. Za izboljšanje zdravstvenih razmer pa treba
da se ukrene: kanalizacija, nabiranje in odva-
žanje nesnage in da se reši vprašanje vodovoda.

Kanalizacija, kakor tudi oskrbovanje glavnega mesta
Ljubljanskega z zdravno pitno vodo, so zadeve naj-
višje važnosti, vendar zahteva njih uravnava toliko
stroškov od strani občinskega zastopa, da je to le
polagoma mogoče. Kar se tiče vodovodnega vpra-
šanja, sme se naglašati, da je isto z ozirom na
uporabljeni čas za predhodna dela sedaj že godno
in jaz na temelji v tej zadevi od merodajne strani
došlih mi zagotovil izrekom pričakovanje, da bode
to vprašanje v najkrajšem času povoljno rešeno.
Ravno tako važno in glede na to, da se je naša pitna
voda vsled stoletnega slabega gospodarstva umetno
pokvarila, še važneje je morda vprašanje, kako bi
se primerno nabirala in odvažala nesnaga. Pravim,
da je to vprašanje morda celo važneje, ker je od
tega vprašanja zavisno ne le izboljšanje vodà po
vodnjakih, marveč tudi odstranjenje zdravstvenih ne-
dostatkov, katerih bi ne bilo odpraviti tudi pri
dobri kanalizaciji. Jaz moram torej mestnemu
zastopu naravnost očitati, da je bil v tem
temeljnem vprašanju našega javnega zdravstva na
neopravičen način pasiven, da ničesar ni
storil, da bi se to vprašanje rešilo, akoravno sem
jaz leta in leta sem mnogo naredb izdal in po-
navljaje opominjal na nujno rešitev te zadeve, ako-
ravno nam kolere strašilo že 4 leta preti in se nam
leto za letom bolj bliža ter se naposled dejanski v
našem mestu nastanila.

Temu pasivnemu postopanju mestne občine
nasproti, prisiljen sem pozivati mestni zastop, naj
to zadevo sedaj takoj v roko vzame, sicer bi bil
primoran uporabljati skrajna sredstva.

Dasi izvršitev splošne sisteme za izvažanje
odpadkov ni hkratu možna, dasi bližajoče se zimsko
vreme ni najpripravnije, da bi se stavbena dela
pričela, moram vendar že zdaj zahtevati, da se pri-
pravljalna dela precej prično, da se mestni kanali
vsakršne človeške nesnage oproste, da bodo potem
le meteorsko vodo prevajali. Vsi kanali se morajo
torej tako zazidati, da ne bodo več s stranišči v
zvezi, po hišah pa, katerih stranišča se odtakajo v
kanale, mora se uvesti druga sistema za nabiranje
in izvažanje nesnage, namreč ali sistema „latrin“,
ali sodov ali katera koli druga. Kadar bode dovr-
šena sistema, po kateri se bodo kanali oprostili
človeške nesnage, tedaj izgubi vprašanje mestne
kanalizacije svoj akutni značaj, reka, tekoča skozi
mesto ne bode več kužila zraka in tudi ne tal, in
celo voda v mestnih vodnjakih bode se polagoma
zboljšala. Ta zadeva ima se takoj postaviti
na dnevni red in v glavnem dovršiti do
konca maja. (Katerega leta, ni povedano. Ured.)

Jaz upam, da bode resni ta poziv zadostoval,
da bode mestna občina, ne da bi bilo treba drugih sred-
stev od strani c. kr. vlade, zastavila vse svoje sile,
da se doseže zaželeni namen.

Kar se tiče naredb proti koleri, upam, da
bode mestni zastop v zmislu mojih doslej izdanih
ukazov vse potrebno ukrenil in z vso energijo in
natančnostjo izvrševal. Zlasti se ima že sezidana
stalna bolnica za epidemične bolnike kakor hitro
mogoče prirediti, da bode, kadar treba, najpozneje
pa spomladi na razpolaganje, kajti dosedanja bol-
nica za kolerozne ni bila srečno izbrana, ker je v
neposredni bližini družega humanitarnega zavoda
(hiralnice). Mestni zdravstveni svet, kakor tudi
mestne zdravstvene komisije naj bodo perma-
nentne. Prvi naj poslednjim odkazuje opravila in
jim zaukaže, da mesto obhodijo od hiše do hiše in
vse zdravstvene nedostatke mestnemu magistratu na-
znani, da jih odpravi. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Prihodnja seja) deželnega zbora kranj-
skega bode v ponedeljek. Mej tem bodo izvoljeni
odseki obravnavali in priredili potrebno gradivo za
prihodnjo sejo.

— (Slovensko gledališče) že dolgo ni
bilo tako polno, kakor včeraj, ko nam je vrlo de-
lavsko pevsko društvo „Slavec“ priredilo „Pre-
širnov besedo“. Do zadnjega sedeža bilo je vse
razprodano in mnogo se jih je vrnilo, ker neso do-
bili ustopnic. Spored bil je mnogovrsten, celo pre-
obširen, izvajal se je pa vseskozi prav dobro. Po
Titlovi „Slovanski ouverturi“ in po večeru primer-
nem prologu, ki ga je govoril g. Kocelj, nastopil
je „Slavec“ zbor in pel Ipa včev krasno skladbo
„Na Preširnovem domu“, katera je s spremljevanjem
glasovirja (pl. Ohm Janušovski) se še lepši
glasila. Slavec zbor vidno napreduje, zlasti jako

dobrih tenorjev ima obilo, petje bilo je pricizno,
pohvala burna. Šišenske čitalnice mešani zbor na-
stopil je dvakrat in peval Soborjevo „Naša zvezda“
in Nedvedov „Nazaj v planinski raj!“ Slednja,
ker neprimerno lepša, je jako ugajala in brdke Ši-
šenske pevke v lepi narodni opravi s pečami na
glavi vzbujale so veliko zanimanja in pohvale. G.
Meden prevzel je bil za ta večer tri partije. Pel
je arijo iz Verdijeve „Un ballo in maschera“, solo
v Ipavčevi „Na Preširnovem domu“, vrhu tega pa
še v Ipavčevi „Kdo je mar?“ bariton in tenorsolo
in izzval, kakor vselej, veliko priznanja in ploskanja.
Pri prvi partiji bil je trikrat izzvan. Zbor „Kdo je
mar“ pel se je jako dobro in občinstvo divilo se je
prekrasni kompoziciji, ki tako lepo proslavlja slo-
venskega kmeta. — Gledališki del imel je dve točki.
Prvo „Ponesrečena glavna skušnja“ priredil je
jako spretno g. Borštnik, glavno ulogo v njej
tudi izborni igral, pri čemer sta dobro sodelovala
gg. Brak in Lipovšek. V burki „Gluh mora
biti“ pa je g. Kajzel, takoj pri nastopu srčno po-
zdravljen, vzbujal smeh poslušalcev.

— (Vreme) je danes jako neugodno. Ves
dan močno dežuje, kar je tem neprilicnejše, ker je
bil danes semenj in veliko tujcev v mestu.

— (Tatvina.) V skladiščih na južnem ko-
lodvoru ukral je nekdo nedavno dve vreči kave,
vredni 180 gld. Včeraj prijeli so Valentina Zajca in
ga izročili deželni sodniji, ker je tatvine jako sumen.
— Tatu, ki je v tukajšnji mrtvašnici oblačila kra-
del, ujeli so v osobi že večkrat kaznovanega Josipa
Kocesa in izročili ga deželni sodniji. Koces je tat-
vino priznal.

— (Slov. čitalnica v Gradci) ima v
soboto 11. t. m. 8. zvečer v društvenih prostorih,
Salzamtgasse 6. l. nadstropje n. l., letošnji redni
občni zbor. Na dnevnem redu so poročila o društ-
nem delovanju, volitev novega odbora, razni pred-
logi itd. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Dolenjsko pevsko društvo) priredi
v nedeljo 12. decembra 1886. l. v prostorih Na-
rodnega doma v Rudolfovem „Preširnov svečanost“,
h katerej uljudno vabi vse svoje člane. Vspored;
1. Zvezna. Moški zbor. A. Nedved. 2. Svečana be-
seda, govori prof. J. Vrhovec. 3. Domovini. Mešan
zbor. F. S. Vilhar. 4. Pod oknom. Četverspev. A.
Heidrich. 5. Večer na Savi. Moški zbor. Iv. pl.
Zajc. 6. Nazaj v planinski raj. Mešan zbor. A.
Nedved. 7. Lahko noč. Četverspev. A. Heidrich.
8. Slovenska dežela. Mešan zbor. G. Ipavec. 9. Ju-
rišičeva poputnica. Moški zbor. Iv. pl. Zajc. Po do-
vršenem programu društvene zabave. Začetek točno
ob 8. uri zvečer.

— (Banka „Slavija“) sklenila je v me-
secih julij, avgust in september t. l. 23.726 novih
zavarovanj za 27.304.966 gld. 47 kr. kapitala ter
je zato prejela 488.143 gld. 66 kr. zavarovalnine
in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh me-
secih 179.081 gld. 79 kr. Denarni promet osrednje
blagajnice iznašal je 1.902.063 gld. 60 kr. V po-
sojilnicah bilo je v tem času naloženih 359.298 gld.
— kr., na zemljišča posojenih pa 654.850 gld. 32 kr.
Gasilni brizgalnici dobili sta dve občini. — Od 1. ja-
nuvarija do 30. septembra t. l. bilo je sklenenih
53.777 novih zavarovanj za 56.019.289 gld. 80 kr.,
ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin
1.242.557 gld. 37 kr., izplačalo pa za škode
378.111 gld. 72 kr. Samoupravna društva za za-
varovanje pokojnin štejejo do konca septembra 1886.
že 1415 članov, ki so skupno zavarovali 129.729 gld.
87 kr. pokojnin in zato obvezali se uplačati 490.670
gld. 81 kr. ulog. — Zastopniški pokojninski fond
se izdatno in hitro innoži, kajti konec septembra
t. l. imel je že 68.209 gld. 58 kr. premoženja.

— (Hranilno in posojilno društvo
na Ptuiji) imelo je meseca novembra 13.316 gld.
80 kr. dohodkov, 10.165 gld. 74 kr. troškov, torej
23.482 gld. 54 kr. prometa.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Litija 8. decembra. Danes se je osno-
vala tukaj podružnica sv. Cirila in Metoda!

Peterburg 9. decembra. Pri včerajš-
njem banketu povodom slavnosti Jurijevega
reda napil je car, proti nemškemu veleposla-
niku obrnjen, zdravico na cesarja Viljema,
kot najstarejšega viteza Jurijevega reda.

Pariz 9. decembra. Po nujnem prigo-
varjanji predsednika Grévyja prevzel Goblet se-
stavo novega kabineta.

